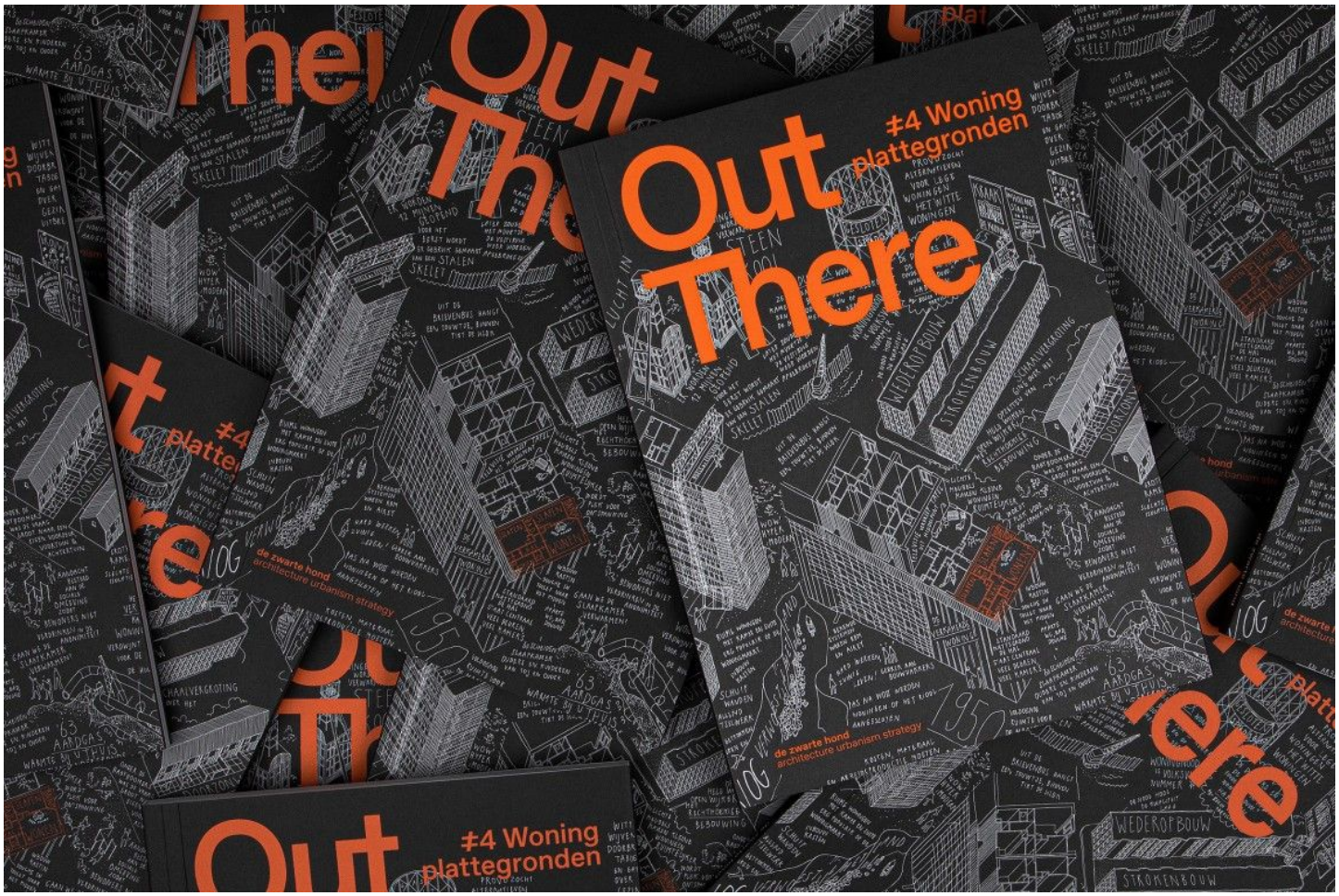
VASTGOED JOURNAAL

Een hartstochtelijk pleidooi voor betere woningplattegronden

24-03-2023 09:03

Bouwen, bouwen, bouwen, is het credo op dit moment. De komende jaren moeten in Nederland circa één miljoen woningen worden gebouwd. Waarbij uit het oog lijkt te worden verloren voor wie wordt gebouwd, maar vooral ook hóe wordt gebouwd. Volgens architectenbureau De Zwarte Hond staat de kwaliteit daarbij stevig onder druk. Het bureau wil met name een discussie op gang brengen over de woningplattegrond en deze als ontwerpopgave weer prominent op de agenda zetten. Een inspirerend uitgangspunt, waarover we in gesprek gaan met architect/partner Henk Stadens en architect/associate Lisa van der Slot.

VASTGOED JOURNAAL

Dat het ze menens is, blijkt uit een recent gepubliceerde, uitgebreide studie waarin de woningplattegrond centraal staat. In de recent verschenen Out There, de nummer 4 in de reeks van regelmatig verschijnende bookazines, dook De Zwarte Hond in de geschiedenis van de woningplattegrond. Henk Stadens en Lisa Van der Slot gingen in gesprek met elkaar en met een aantal opdrachtgevers en specialisten, met als doel een discussie op gang te brengen. De plattegrond is volgens Henk Stadens te lang geen onderwerp van gesprek geweest. Want hoe kan het dat we in een steeds maatschappij leven die steeds diverser is, terwijl er qua woningplattegronden sprake is van een eenheidsworst? Dat moet toch anders kunnen? Of zoals Bart van Kampen, mede architect/partner bij De Zwarte Hond, in de Out There stelt: “De plattegrond is een sterk middel voor de kwaliteit van wonen. Eigenlijk de belangrijkste.”

VASTGOED JOURNAAL

Bron van inspiratie

VASTGOED
JOURNAAL

Dus gingen Stadens en Van der Slot, samen met Peter Michiel Schaap van GRAS, aan tafel met architect en onderzoeker Glenn Lyppens (POLO Architects en Universiteit van Antwerpen), antropoloog Irene Cieraad (TU Delft), researcher Jos Hesselink (Cushman & Wakefield), directeur Vastgoedonderhoud Maartje Brans (de Alliantie) en stadsgeograaf Cody Hochstenbach (Universiteit van Amsterdam). Ook doken ze in de geschiedenis van de Nederlandse woningplattegrond van de afgelopen honderd jaar en vroegen ze alle collega's van De Zwarte Hond, een gezelschap van tientallen nationaliteiten, naar hun eigen woonbeleving. En ook hoe in hun land van herkomst de plattegrond van een typerende woning eruitziet. Daarbij kwamen vragen aan de orde als: heb je een balkon nodig in een stad met een zonnig klimaat en een uitstekende publieke ruimte? Is de hal sec een verkeersruimte, is het de plek voor een eerste kennismaking met de bewoners, of stap je direct de woonkamer in? De enorme verschillen vormden, net als de bevindingen van de genoemde experts, een bron van inspiratie en nieuwe inzichten.

Eenheidsworst

Maar om te beginnen, even terug naar de oorsprong. Lisa van der Slot legt uit: "We werden op het spoor gezet door een Amerikaanse belegger die zich afvroeg waarom de Nederlandse woningplattegronden zo slecht zijn en waarom ze allemaal op elkaar lijken. Die vraag bevestigde wat wij al zagen. En motiveerde ons om onze bevindingen breder te delen en de discussie hierover aan te gaan. Want afgezien van de grote thema's van dit moment, zoals de energietransitie, verduurzaming en het veranderende klimaat, zijn wij als architecten natuurlijk ook 'gewoon' bezig met ontwerpen. Natuurlijk staan we voor een enorme woningbouwopgave, maar we moeten ervoor waken dat we niet allemaal dezelfde woningen gaan bouwen. We moeten weg van de eenheidsworst, alleen al omdat onze samenleving zo veelkleuriger is. Het Bouwbesluit wordt steeds meer als een kwaliteitsnorm gezien, terwijl het slechts de minimumeisen verwoordt. Er is ook te weinig stimulans om te veranderen, omdat de woningen door schaarste toch wel worden verkocht."

Tijdlijn

VASTGOED
JOURNAAL

Op dat laatste haakt Henk Stadens in: “Toen ik zelf naar een woning zocht, keek ik nooit naar woningen van na 1990, vanwege de eenvormigheid. Dat riep de vraag op: hoe kan dat nou eigenlijk? Hoe is dat zo ontstaan? Als architect stel je jezelf dan natuurlijk de vraag: wat kunnen we eraan doen? De tijdlijn in de Out There, met een overzicht van 100 jaar woningplattegronden, vormde de basis van waaruit we specialisten hebben benaderd voor een interview. De woningplattegrond lijkt een afspiegeling te zijn van allerlei sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen. Enorm interessant! En wat daarbij hoopvol is: uit die tijdlijn blijkt ook dat een crisis meestal leidt tot innovatie: Woningschaarste? Snelbouw en woningdelen is de oplossing! Schaarste aan arbeid? Over naar standaardisatie! Schaarste aan olie en gas? Verduurzaming! Zou je daaruit kunnen concluderen dat ook de grote thema’s van deze tijd van invloed zullen zijn op de woningplattegrond?”

Meer variatie!
Volgens Lisa van der Slot zouden we moeten streven naar meer variatie. Naar woningen die lang mee kunnen gaan en dus niet alleen maar geschikt zijn als snelle oplossing van een huisvestingsvraag van één bepaald moment. Woningen gaan wellicht honderd jaar of langer mee, dus zou de indeling, volgens Van der Slot, veel makkelijker aanpasbaar moeten zijn. “Deze publicatie is een pleidooi voor meer kwaliteit. Een dringende oproep om weer meer oog te krijgen voor een zekere rijkheid. Het gaat immers niet alleen maar om het inpassen van gebruikelijke functies in een plattegrond, zoals keuken, slaapkamers en eethoek. Juist niet! Het zou weer moeten gaan over woonbeleving en werkelijk wonen. Hoe teken je een plattegrond die slim in elkaar steekt, een plattegrond die blijft verrassen en die mogelijkheden biedt om verschillende activiteiten in een ruimte onder te brengen?” Waar Henk Stadens tot besluit aan toevoegt: “Het is een pleidooi om die plattegrond weer onderdeel te laten zijn van de ontwerpopgave. Dat red je als architect niet alleen. Dat red je als ontwikkelaar niet alleen. Je moet die uitdaging met z’n allen aangaan.”

Meer weten?
Out There is een onregelmatig verschijnend bookazine van De Zwarte Hond en behandelt de relatie tussen ontwerp en maatschappij in verschillende thema’s. Out There #4 is een pleidooi om de woningplattegronden weer onderdeel te maken van de ontwerpopgave en is te bestellen bij De Zwarte Hond via https://dezwartehond.nl/out-there-4-woningplattegronden/

VASTGOED JOURNAAL

Voor verdere vragen:

Pers en communicatie: Rosanne van Tilburg, via pr@dezwartehond.nl of 010-2409030.

Business development: Sijmen Schroevers, via bd@dezwartehond.nl of 010-2409030.

VASTGOED JOURNAAL

Redactie